

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - bladet

Månedsskrift for Soransk Samfund

Marts

Årgang 76 . Nr. 3

1991

Støne Ven!

På Mandag er det Olaf. Jeg synes
vi bør være sammen på denne Dag
og vil i den Anledning om lidt tele-
phonere

- Det er nu to Uar siden, at jeg
fejrede Olaf. Da tog jeg Afsked med
min fødeby Og naar er Thorshavn

Fragment af et brev til ungdomsvennen William Heinesen fra 1918.

De to Jampuer er helt bedaret
vil Hengse ha' Kys jasca straks han jaar'et
Om Affinen filmer den lille Dreng
han skulde hel're ligge i sin Seng -

J.F.J.

(Bilag til Jørgen-Frantz Jacobsens artikel side 31-35).

Alle de på side 31 ff. gengivende manuskripter er skrevet med samme håndskrift, og de angivne signaturer J.F.J. som gengivet herover.

VÆRKER AF PIERRE ALECHINSKY

GEORG BASELITZ

PER KIRKEBY

ANDY WARHOL

GALLERI FAURSCHOU

ST. STRANDSTRÆDE 21 · DK 1255 KØBENHAVN K.
TELEFON 45 / 33 91 41 31 · TELEFAX 45 / 33 91 11 86

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG-FREDAG: 11-18 · LØRDAG: 11-14

Nyt Minervastof

Hidtil ukendte digte af

Jørgen-Frantz Jacobsen (S 1919).

I 1966 til gymnasieforeningen »Baldur« s 100 årsjubilæum udsendtes et hæfte på 48 sider med prøver på foreningens medlemmers digtekunst gennem 100 år, oplæst ved møderne og hånd- eller maskinskrevet i ét eksemplar og illustreret med tegninger eller mod slutningen med fotos, samlet i hæfter og fremlagt i Baldursalen og senere arkiverede på Sorø Akademis Bibliotek, hvor også Baldurs arkiv findes.

Det er en pæn række tykke bind, der er anbragt i Bibliotekets box, sikret for eftertiden.

Samlingen er ikke komplet. Der mangler noget hist og her, og det kan ske, at der bliver afleveret noget stof, der er blevet beholdt af digtere eller tegnere. Det bør selvfølgelig afleveres til Biblioteket, som det skete fornylig, da *Poul Nielsen* (S 34)

afleverede det her gengivne materiale, der har særlig interesse, fordi digtene alle er skrevet med samme håndskrift, og en del af dem er signerede med initialerne J.F.J. = den færøiske digter *Jørgen-Frantz Jacobsen* (S 1919), der døde af tuberculose, kun 38 år gammel, forfatteren til den kendte roman »*Barbara*« om en præstekone, en færøisk Marie Grubbe, som blev en stor litterær succes, skønt han ikke nåede at gøre den færdig. Han var Baldurs præsident i 1918, og det her gengivne stof hører hjemme i Minerva for 1918-19.

Abens meriter

Den lille abekat
hun havde fået i *Emborg* fat
- den abekat!
den lille abekat – den havde fået
en større fat.
Han trak gamacher på,
de fin'ste han kunne få,
han op ad gaden gik.
Hun hjertebanken fik.
Det lille abekruidt – var morderlig
i *Emborg* skudt.

Men så kom *Slaveren*.
Han sagde til *Emborg*: »Kom herhen!
- Hør her min ven!
Gå hurtigt hjem og ta'
de podagragamacher á!«
gamacher han forbød,
og *Abens* tårer flød,
for *Stig* kun yndig var,
når han gamacher bar.
Nu var han ikke sød- forlovelsen
hun brat afbrød.

Den lille abekat
hun havde få't i *Meldorf* fat,
men *Meldorf* sagde nej!
Det lille abekvaj
aldeles ikke huer mig!
Han kvindehader var
med pipe og cigar,
og ingen kvindeliste
forstyrrede hans whist.
Det lille abekvaj – hos *Meldorf* var på
gale vej!

Dyreven

Leos serenade

Herre min gud hvor den måne skinner
 – ikke på himlen – men i Zieglers gård
 svulmende næse og runde kinder
 smægtende han på mandolin slår
 og i vinduet abekatten
 sværmerisk, forelsket, begejstret står.
 Skade at *Leos* lille trutmund
 ikke helt op til abekatten når.

»Herre min gud, hvor den gris dog skriger,
 den kan nu aldrig la' mig være i fred.
 Jeg må nu fodre den, Ziegler siger
 og trisser langsomt så i gården ned.
 Herre min gud – da er grisen »*Måne*«,
 underbar skøn med sin mandolin.
 Ikke vil Ziegler grisen skåne.
 Da den kom ud, var den ej slet så fin.

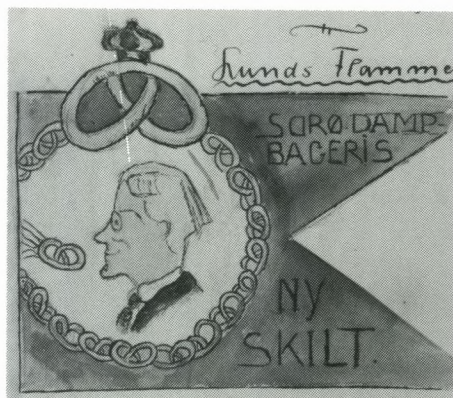
De omhandlede personer, digtere og tegnere er følgende:

Åben: kælenavn til den kendte visesangerinde Lulu Ziegler (S 1921), datter af tandlæge Ziegler Andersen, Sorø. Stig *Emborg* (S 1919) Erik *Meldorf* (S 1919) og Mogens *Tvede* Jacobsen (S 1919).

Leos serenade.

Leo (nhard) Poul Larsen Samming (S. 1919) Den kraftige herre er tandlæge Ziegler, Lulus far. Tegneren er Stig *Emborg* (S.E.).

Slæveren = *Rektor Raaschou-Nielsen*.

Lunds flammer

Der bor en bager på Storegade,
 han sælger kringler og chokolade,
 han har to jomfruer søde, små,
 derind hr. *Lund* så ofte gå.

Derinde kan han i timer hænge
 og bruge alle sine lommepege
 til sukkerkringler og andet godt,
 det synes *Dengse* nu smager godt.

De to jomfruer er helt bedåret,
 vil *Dengse* ha' kys, ja så straks han får't.
 Om aft'nen filmer den lille dreng
 han skulle hel're ligge i sin seng.

JFJ

Lunds flammer = Erik *Lund* (S 1919).

Den fede overmær
 har *Mogens Tvede* meget kær
 – har *Mogens Tvede* kær –
 til hende tyk og fed
 han lister tit og ofte ned
 – der vanker smørrebrød,
 æg, sukker, fløde, kød
 og til en leverpostej
 si' er *Tvede* ikke nej
 – den fede overmær
 har *Mogens Tvede* meget kær.

Den fede overmær.

Der er ikke efter ældre soransk opfattelse noget odiøst i betegnelsen »mærk for det kvindelige personale på skolen (køkkenmær, vaskemær og lignende). Ja selv lærere brugte udtrykket, hvilket jeg selv har hørt i min skoletid. Overmær må betyde økonoma.

Tre kønne planter

Den første han ser godt ud
med briller og med braktud,
det er skam onkel *Hvam*,
man kan ej tage fejl af ham,
når man med hans mad bortrender,
Hvam en blot til helved' sender,
der kan man være fyrbøder resten af sit liv
ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,
ha, ha, ha.

Ja Hvam han er skam pragtfuld,
ja det ved grød han er.

Med tvende proselytter,
som han så fromt beskytter,
går *Slawitz* – vor profet
en helveds from og god asket.
Han vil ikke ordne blade,
vi må her i skidtet vade.
Sligt arbejdt' det passer ej for en stor profet
ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,
ha, ha, ha.
ja *Slawitz* han er pragtfuld, man sjældent sligt
har set.

Den tredje i komplotet
dernede i afholdsslottet
det er den hummelmand,
som kommet er fra Jyllands land.
Spiritus han ej vil drikke,
han vil hellere sidde og nikke
over sine statistikker – og drikke vand dertil.
ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,
ha, ha, ha.
Ja, *Hansen* han er pragtfuld,
ja, det ved grød han er.

J.F.J.

Tre kønne planter.

1. strofe Erik Hvam (S 1919), 2. strofe
Øjvind Schlawitz (S 1920).
3. strofe Ejnar Bjørn Hanssen (S 1921).

Sikken en mægtig flok
af støjende kabylere,
de er skam gode nok
som pibere og hylere;
den, som kan hyle allermest,
han er den første i det kor,
den, som kan vælte borde flest,
han er en helt så stor.
Ih – hvor *Erik* dog kan skrike –
der er sikkert ingen værre
i hele Danmarks rige –
∴: tjim tjim tjim tjim ∴:

Marquard med underbid
kommer her til hver en tid,
laver en rædsom støj
og tummel, kommers, halløj.
Med alle døre han voldsomt smækker,
så at op af sin middagslur
Mefistofeles han vækker
og gør om eftermiddag'n sur,
Dr. Helms kan ikke sove
grundet på *Marquards* spektakel,
at *Marquard* tør sådant vove –
∴: tsjim tsjim tsjim tsjim ∴:

Beri – det lange rør!
Ha! ha! Af grin jeg dør,
Beri det lange spir!
Ha Ha! – je meure de rire!
Han er så lang som ingen anden,
længere end *Lind* det lange rær,
og han kan spille som bare fanden
både kort og klaver –
åh hvor *Beri* spiller yndigt!
det er smukt at høre –
Bulderet er ganske syndigt
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, je meure de rire!

Lange *Gerhard Christian Lind*

er en pæn og artig pind –
han er en flittig mand
sine lektier han altid kan.
Men han er lidt slem til at æde
særlig onsdag klokken to.
Gerhards allerstørste glæde
er en flæskesteg go'.
Ja, han er en fyldebøtte,
sidder han først ved bordet,
er han ikke til at flytte.
Lange *Lind* den lange sultne grovæder pind.

J.F.J.

Sikken en mægtig flok. 1. strofe Erik Fjel-
strup (S 1921).
2. strofe Eigil *Marquard* (1920) 3. strofe
Beri ??? 4. strofe *Christian Gerhard Lind*
(S 1919).

Glahn han tror, at han er morderlig vittig,
når han gør nar ad min oplæsning af *Horats*.
4 timer har jeg siddet og slidt i
og haft med dette versemål et rædsomt mas.
Læse det op det kan jeg ikke!
(PAN, Pan Pan Pan) *Eheu fugaces Postume!*
Nu vil jeg ikke mere sidde og nikke.
Nu vil jeg på mit atlas se!
Jeg er ligeglad! Jeg er ligeglad! Gid at *Glahn*
på *Bloksbjerg* sad!

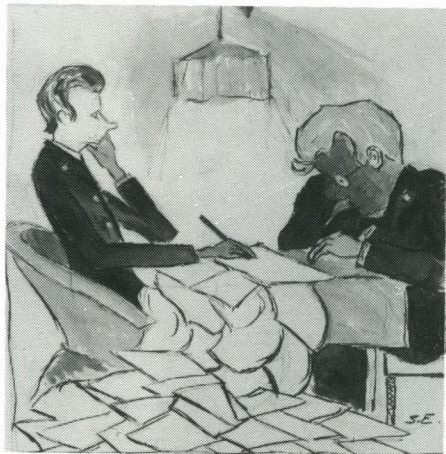
Nøj! Nøj! Nøj! I må ikke tro, at det generer mig!

Selvom Glahn han bliver rasende.

Nøj! Nøj! Nøj! I må ikke tro, at det generer mig!
Jeg er ligeglad med Glahn den idiot! den idiot!
den idiot!

J.F.J.

Glan han tror Alfred Rosenstand Glahn
lektor (1865-1934).

Poesifabrikken Nielsen og Hvam. Jacob Christian Nielsen (S 1920) Erik Hvam (S 1919).

Her ser man to venner producere
om slotte, poeter og andet mere
Et nydeligt poesikomplot,
og det de laver er også godt,
og kontrasten:

Jacob producerer på et vist sted.
Med rummel og tummel, skud og brag
det strømmer fra en poetisk bag –
hvis skidtet blot kunne la' vær' at rende
på samme tid fra den anden ende.

J.F.J.

Jacob producerer. Jacob Christian Nielsen (S 1920)

Om de enkelte personer henvises til oplysningerne i Soranerbiografier 1901-1960.

P.S. Hvis nogen skulle ligge inde med Minervastof både tekst og tegninger modtages disse meget gerne på Sorø Akademis Bibliotek. Det er synd, hvis sådant stof skulle gå til grunde. På forhånd tak!!!

Red.

»Tag med Saxtorph til Rom«

Historisk spadseretur 12/4–19/4 i Rom og omegn i selskab med historikeren, Lektor Mag. art Niels M. Saxtorph fra Københavns Universitet.

Fly, hotel m/morgenmad og bad, historisk oplæg inden rejse, informationsmøde ved ankomst til Rom og afskedsmiddag. Desuden forsikring, afbestillingsforsikring og charterskat incl. Pris Kr. 5700,-.

Tilmelding og program: AQUINCUM REJSER – de historiske rejser.
Britta Johnsen. Tlf. 42 24 55 25, tirsdag – søndag.

Ingen ordentlig *borg* uden en løngang! Fra en skjult panel-dør i et af gemakkerne ovenpå førtes de flygtende ad et hemmeligt trappeløb i den alentykke mur til den dybe borgkælder hvor den godt gemte nedgang til den egentlige løngang befandt sig; smal og fugtig og bælgmørk førte den ud under borggraven og op i dagslyset og friheden bag de belejrendes jernring. – Sådan!

Men også om *klostrene* – helligborgene – og gerne om dem ude på landet, herreklostrene, der lå forskansede bag høje mure, vidste man med bestemthed at kunne fortælle om løngange, der førte ud til friheden, når fjenden lå for døren, eller over til det nærmeste nonnekloster, hvor usædeligheden gik i svang! Liderlighed og perversitet i én pêle-mêle dyrkedes jo af de hykleriske munke... det var jo en fastslået sandhed i refomationstidens antikatske propaganda... så en løngang var slet og ret en nødvendighed!

Også i *Sorø* går der sagn om løngange, men her var problemerne store! At forlade klosteret til fods, gennem Klosterporten, var lige så utænkeligt som umuligt, ergo måtte man ty til løngangen under Søen, *her* gik vejen til friheden – og det var en løngang, der kunne forslå, for slet ikke at tale om dens fortsættelse til Antvorskov kloster uden for Slagelse! Kors, hvor har de puklet de munke, og så i dybeste hemmelighed, for ellers var det jo ikke en løngang! Møllediget er det rene vand i den sammenhæng! At en flugt-løngang skulle have ført fra klosteret over til Ingemanns Ø (!) er en spændende variant af sagnet, som jeg ikke er stødt på før for nylig! Bortset fra at øen ikke eksisterede i klostertiden, fører teorien unægtelig til interessante problemer: Var der plads nok derovre til de flygtende? Hvordan kom de væk derfra? Lå der en camoufleret båd for anker parat til at føre munkene frelst over til Søens modsatte bred? – Nok derom!

Den seneste løngangs-snak begyndte

under den herlige soraner-frokost på »Ravelinen« den 5. juli 1990, hvorfra jeg bebudede et særreferat; det følger her:

Da Jorden oplukte sit svælg... og flere drenge forsvandt

Det var *Sven Gerner '45* der bragte »Løngangs-emnet« på bane; han refererede en ejendommelig hændelse, som han havde hørt omtalt i 1942 eller 1943:

I området øst for den gamle »hjulpumpe«, omtrent ved kanten af den datidige plæne foran Ingemanns Hus, havde Jorden bogstaveligt talt åbnet sig i form af et dybt hul vel omkring én meter langt og halvt så bredt; nogle drenge der stod i nærheden var ikke sene til at hoppe ned i det, og dernede havde de set åbningen til en underjordisk gang bygget af mursten og med »rundt« (dvs. tøndehvælvet) loft; de var kravlet ind og havde løbet omkring derne (de !); de havde bemærket at to gange løb sammen i én, der fortsatte i retningen mod Grønne. Lektor *Erling Pihlkjær* havde stået i nærheden, han havde bemærket drengens tilstedeværelse men var blevet højeligen forbavset da han – efter et øjeblik havde set den modsatte vej – pludselig opdagede at drengene var væk, som sunket i Jorden!

Ens første reaktion på en sådan fortælling er jo vantro: en ægte røverhistorie der måske har en kerne af sandhed men som med tiden er blevet bedre – altså: Verifikation var strengt nødvendig! Lektor *Pihlkjær* måtte rådspørges.

Henvendelsen gav konkrete resultater. Jeg citerer fra *Pihlkjærs* udførlige svar af 3.8. 1990:

Jeg skal prøve at give mit bidrag til opklaring af problemerne.

For det første tror jeg, at nævnte episode må henlægges til foråret 1945, hvor Akademiet havde en kampagne i gang for at kortlægge alle rørledninger på området øst for hovedbygningen. Jeg husker det nøje, fordi jeg som udvendig inspektør havde det største besvær med at holde ele-

verne fra at genere arbejderne i deres dont. Adskillige morede sig med at hoppe ned i hullerne, men hvad de fandt der, kan jeg ikke sige noget om. Sven Gerner, som jeg talte med forleden dag, havde ikke selv været dernede, men fortalte, at en af hans kammerater, *Jørgen Loller*, student '47, nu læge i Slagelse, havde været der, så han kan måske berette mere. I øvrigt vil jeg tro at nu afdøde museumsinspektør *Tage E. Christiansen*, som fandt klostermøllen syd for rektorhaven, også kortlagde forløbet af kanalen forbi Akademiet over Grønne ud til Mølleediget – en rapport må foreligge på Nationalmuseet...«

Tage Christiansen nåede desværre ikke, som ønsket hedt, at undersøge kanalens videre forløb, så nogen rapport findes ikke. Lektor *Svend Ranvig* kendte intet til episoden, men gjorde opmærksom på at man i samme område, langt senere, under gravning for udlægning af rør, stødte på noget af en vis interesse, dog ikke »murede gange«. Lektor *Hemming Andersen* verificerede Ranvigs oplysninger dog med den tilføjelse at man fandt nogle kanaler fra klostertiden (?). Nationalmuseet var blevet underrettet, en repræsentant kom og inspicerede.

Nu var det *Jørgen Loller*, der stod for tur, og i hans svar af 21.10.90 kom spændende oplysninger frem, der på forunderlig vis faldt i hak med *Alex Herreborgs* i sandhed fantastiske beretning under julefrokosten den 6.12.90 der senere følger in extenso. Men først til *Loller*:

»Desværre kan jeg ikke bekræfte forløbet af den spændende hændelse – men klart tidsfæste den til foråret 1945. I den periode var hele området opgravet mellem

opgangen til østre sovesal og de gule pælær (store og lille Guls) med toiletterne som vi frekventerede hvert eneste frikvarter – vi gik på brædder igennem flere måneder – for at nyde den forbudte tobak. Tiden er helt sikker, for Pihlkjær konfiskerede en pipe fra mig, som jeg fik udleveret, da jeg efter translokation i juni 45 var kommet op i 2.g. Jeg har kontaktet 3 af mine samtidige, som jeg var sammen med i hvert frikvarter, og ingen kan huske den omtalte »gang«. Den ville vel også være blevet beskrevet i skolebladet – og Nationalmuseet adviseret straks. En gammel lærer (1939-1955), lektor Aage Jensen har jeg mødt i Sorø – han husker ej »gangen« – men derimod en kloakledning fra Avlsgården og ud mod Inge-manns Hus, hvor en gammel soraner fandt en af ham selv mange år tidligere placeret »flaskepost«. Ingen af den »uro-lige del af klassen« kender til de ovennævnte handlinger, som jeg er helt sikker på, vi ville have deltaget i, såfremt den var sand.«

Inden løngangs-snakken sluttes (for denne gang?) med oplysende noter og kommentarer, får *Herreborg* ordet – her er løngang så det basker:

Munkenes hemmelige udgang fra Sorø Kloster

Danmarks Nationalmuseum »lugtede blod«, da man i forbindelse med indlæggelse af centralvarme på Akademiet i 1939 havde stødt på en hidtil ukendt mas-segrav af skeletter fra munkenes tid, hvor personerne var døde af pest. Man var meget opmærksom og fulgte nøje udviklingen i forbindelse med gravearbejdet.

Heldagstur til Sorø!

Søndag den 26. maj arrangerer vi en heldagsudflugt til Sorø. Program samt nærmere oplysninger om transport og tilmelding følger i næste nummer af Soranerbladet. Hold dagen fri – det bliver godt vejr, og hele Sorø vil flage for os!

Kort tid efter den tyske besættelse den 9. april 1940 hændte der atter en begivenhed, der ikke før er omtalt i massemedierne:

Fra højeste instans havde man resolveret, at avlsgården, ligesom selve Akademiets, skulle have centralvarme.

Entreprenørerne gik i gang, og pludselig standsede alt arbejde! Telefonkontakt via Rektor til Nationalmuseet: »Skal vi fortsætte eller ej, for ifølge vore matrikelkort findes ingen tunnel direkte fra Klosteret og over til Ingemanns Ø, som vi er stødt på«.

Nationalmuseets eksperter dukkede hurtigt op og konstaterede ved selvsyn, at der var hold i sagen. Tre mindre småudgravninger blev foretaget for at kunne konstatere, hvor langt denne hemmelige tunnel egentlig var intakt – den lå virkelig dybt nede i jorden imellem fodboldbanen og stien langs med Ingemanns Have.

Kort før solnedgang en efterårsdag 1940 sneg tre elever sig ned i tunnelen. Ved brug af lommelygter konstateredes at

munkesten dannede siderne og loftet, og man kunne næsten gå oprejst!

Formodentlig på højde med enden af Ingemanns Have stoppede »munkegangen« ved en væg af mursten. Var vandet fra Søen paa dette tidspunkt mon trængt for langt ind?

Dagen efter sneg selvsamme tre elever sig atter ned i mørkets dyb, og placerede en forsejlet vinflaske for enden af munkegangen, indeholdende et avisudklip fra dagens avis, der fortalte at Danmark var besat af tyske tropper m.v. De skrev også et højtideligt dokument gående ud på, at Danmark forhåbentlig snart atter måtte blive frit!

Noget tyder på, at andre elever havde fået samme idé. Ej heller var det ufarligt at kravle derned på de ret så lange træstiger, og en dag opdagede en af »snyderne« hvad der foregik. Kort tid derefter blev de tre huller hermetisk lukkede og ingen har sandsynligvis været dernede i de 50 år der nu er gået.

Alex Herreborg (R 42)

En Roxykage for et munkehoved

Under perioden 1939-41 fik først Akademiets hovedbygning og derefter Neuhaus tegneklasse (det gule palæ) installeret centralvarme. Entreprenørerne måtte helt naturligt grave dybt for at få de nødvendige rør nedlagt, og under dette tidsrum skete der to hændelser, der nu på 50 års dagen bør belyses.

Batøklønen foran Ingemann's Hus var et virvar af gravemaskiner og redskabs-skure, til stor irritation for »Gim« (Lektor *Gorm Hansen* i Ingemanns Hus), der var ved at bide sin merskumspibe over af arrigskab overfor uroen. At Akademiets »Batøkfans« blev henvist »til egnede steder indenfor Akademiets grund med den fornødne bløde jord«, var der ingen der tog sig af.

Efteråret 1939 stødte gravemaskinerne på en hidtil ukendt begravelsesplads, hvor hundreder af skeletter kom for dagens lys.

Nationalmuseet blev tilkaldt, og eksperterne fandt ud af, at det var massegrave fra munkenes tid, hvor de fundne personer var døde af pest. Efterhånden som udgravningerne fandt sted, blev skeletdelene delt i to bunker med hoveder for sig og resten ved siden af.

Rygtet om dette fund spredte sig hurtigt, og der gik ikke mange dage, inden »lægestuderende« fra nær og fjern dukkede op for at få fat i et ægte kranium.

Uvist af hvilken årsag gik det ikke op for Akademiets lærere, at en vældig handel var i fuld sving. Datidens fuldendte nydelse var en ægte Roxykage fra Coldings Konditor på Torvet, og der blev solgt rigtig mange kager indtil en skønne dag, da »KRØLLE« (lektor *Christensen*) ved tilfældighedernes spil fandt et hoved under en »kammerinspektion« på selve Akademiets, og så var pokker løs!

Følgende morgen under »lovsangsparolen« dukkede Rektor *Raaschou-Nielsen* pludselig og uventet op. Den ellers så roli-

ge, elskede og besindige Rektor var aldrig før set så ophidset, og det blev en dunder-tale med lovning om alverdens ulykker samt udvisning fra Akademiet aldeles omgående, såfremt man ikke indenfor de næste 24 timer fik afleveret respektive fundne hoveder på Akademiet, på Vænget samt på opholdssteder i byen.

Hvormange hoveder der blev afleveret inden »deadline« den følgende morgen vides ikke. Rygterne gik imidlertid, at efterhånden som »Fatter« (Lektor Müller) fik færten af synderne, var der extra tryk på stokken, så striberne på bagdelen kunne holde en hel uge for beskuelse af os andre uvidende under bruseren efter gymnastiktimen.

Alex Herreborg (R 42)

Hvis nogen er i stand til at oplyse nærmere om disse begivenheder, så skriv om det!!

Dommerbroen i Akademihaven ved Kinahøjen er forlængst borte.

Indkaldelse til generalforsamling

Tirsdag den 30. april 1991 kl. 19,30 på

HOTEL IMPERIAL, indgang: Nyropsgade 47, København

Soransk Samfund holder ordinær generalforsamling på ovennævnte sted med følgende dagsorden:

- 1) Valg af dirigent.
- 2) Beretning om 1990.
- 3) Fremlæggelse af regnskab for 1990 for Soransk Samfund, Soranerbladet og de under Soransk Samfund hørende fonds.
- 4) Budget for 1991.
- 5) Behandling af indkomne forslag fra medlemmerne i henhold til vedtægterne § 5, stk. 2. (De gældende vedtægter findes i S.B. april 1983).
- 6) Valg af medlemmer til bestyrelsen:
Efter tur afgår Bodil Wille Boisen og Thyge Winther-Jensen, som ikke ønsker genvalg. Til nyt bestyrelsesmedlem foreslås Niels-Ulrik Kopp (58). Juniorbestyrelsesmedlem Mette Birkedal foreslås som egenligt bestyrelsesmedlem. Til nyt juniorbestyrelsesmedlem foreslås Ann Sørensen (88).
- 7) Valg af revisor.
- 8) Eventuelt.

Efter generalforsamlingen er Soransk Samfund vært ved to stykker smørrebrød, øl, snaps og kaffe. Der er ikke indbudt nogen taler, så der bliver tid til at hygge sig med gamle kammerater.

Ib Juul.

En dansk fremtid med grænseforeningen

Sorø Akademi og grænselandet har altid haft gode forbindelser. Dengang jeg som ny-konfirmeret kom til Sorø i 1951, stod der respekt om det danske kulturelle arbejde, der blev udført syd for grænsen, og hos dr. Inger boede der en klassekammerat til mig fra Flensborg, Holger Just, som jeg ikke er stødt på sidenhen.

Min far var skoleinspektør på den danske skole i Frederiksstad i Sydslesvig, og det var naturligt for ham, at det var Sorø, jeg skulle sendes til, da jeg ikke længere kunne gå i min fars skole. Valget stod faktisk mellem Sorø og Plön i Holsten, og da det blev Sorø, blev jeg dansk; ellers havde jeg i dag været tysk. Jeg forlod Sorø efter bare to år og fik to ting med mig: En rimelig god realeksamen, og en køn veninde, som jeg i mellemtiden har været gift med i 32 år. Nu er selv mine børn tidligere elever på Sorø Akademi, og jeg har haft mit hjem i Sorø, siden vi byggede vores hus ude på Frederiksberg for nitten år siden.

Den 1. oktober 1988 blev jeg direktør for den gamle ærværdige Grænseforening, og på en måde kom jeg tilbage til mit barndomsmiljø, og begyndte igen at træffe en mængde mennesker i Sydslesvig, som jeg havde kendt som barn. Dengang var de unge. Nu var de gamle. Dengang var jeg barn, nu var jeg midaldrende.

Jeg kunne spinde en længere ende over dette forløb; men i dag er det Grænseforeningen, det gælder, og jeg er meget glad for at kunne fortælle lidt om den.

Før jeg begynder at fortælle om dens fremtid, bliver jeg nødt til at fortælle lidt om dens fortid, og en del om dens nutid, som jeg står plantet i med begge ben og med hænderne fulde.

- a.) fortiden
- b.) nutiden
- c.) fremtiden

Forberedelserne til vor fremtid er allerede begyndt. Jeg har siddet med i et strukturudvalg, som har set kritisk på vor organisation og vor formålsparagraf, og jeg har som direktør prøvet at rokke lidt

ved det fastlåste og gøre vort formål noget bredere – give os selv lidt mere luft under vingerne, og prøve at definere en rolle for Grænseforeningen i en fremtid for vort land, som ser helt, helt anderledes ud end den tid, da Grænseforeningen blev stiftet, havde sin store periode og indtil i dag, hvor den flader lidt ud. Om to år fjernes grænsen. Hvad skal vi så med en Grænseforening?

Hvis man har fulgt lidt med i den til tider noget forvirrede debat, der har fundet sted omkring Danmarks kulturelle fremtid i et integreret Europa, så vil man vide, at debatten nu nærmest er landet på et punkt, hvor enigheden om, at vor fælles arv, den danske kultur, dansk national identitet ikke nødvendigvis er i fare for at

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE
Automobiler
STENLØSE
Tlf. (02) 17 00 72

dø ud eller blive opslugt af en eller anden stor, altædende europæisk kultur-molok. Vi vil kunne bevare vort danske særpræg, hvori det så består. – ja, sproget er ihvertfald noget særligt; men *resten* af dansk særpræg, hvad er det?.

(a. fortiden)

Grænseforeningen blev stiftet i 1920 lige efter den nye grænse- og landdrægnings og har til formål at virke til støtte for danskheden i grænselandet, særlig syd for grænsen, samt at styrke og udbrede kendskabet til grænselandets forhold.

Foreningen havde sin helt store tid lige efter 2. verdenskrig, hvor mange danskere var interesseret i at få flyttet grænsen tilbage til Ejderen, hvor den lå før 1864.

(b. nutiden)

I dag er foreningens hovedopgave stadigvæk at støtte den danske folkedel i Sydslesvig, som består af ca. 50.000 mennesker. Det er mange!

Faktisk lige så mange, som der bor i Roskilde. Den danske folkedel udgør ca. 10% af områdets samlede befolkning.

Grænseforeningen består af ca. 165 selvstændige lokalforeninger landet over, og har knap 50.000 medlemmer. Foreningens hovedopgave er at administrere den danske stats støtte til kulturelle formål, som f.eks.

Centralbiblioteket i Flensborg, Sydslesvigsk Forening og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger med deres spejderkorps, idrætsforeninger etc. Denne støtte beløber sig til ca. 60 mio. kr. om året, og herudover yder Grænseforeningen af egne midler en betydelig støtte til supplering af statens bidrag.

Administrationen foregår fra foreningens ejendom, Peder Skrams Gade 5 i København, hvor jeg leder en stab på 8 personer. Vore mest kendte udadvendte aktiviteter er det årlige salg af Dybbølmærker 18. april og afholdelsen af Det sønderjydske Lotteri i sommermånederne.

Det er så udefinérbart. Jo mere dansk, dine omgivelser er, desto vanskeligere har du ved at definere det danske. Det skyldes det eentydige nationale miljø, som du le-

ver i. De af jer, som har international karriere vil langt lettere kunne redegøre for nationale miljøer, selv om deres hjemstavns er dansk. Det gælder sønderjydere på begge sider af grænsen. Hvis du spørger en aktiv hjemmetysker på Tinglev-Løgumklosterkanten, om han lever i et eentydigt nationalt miljø, vil hans svar være: »Nej. Jeg er tysk, men alle mine naboer er danske!« Stiller du en af hans naboer det samme spørgsmål, vil han sandsynligvis svare: »Ork ja, her er vi *helt* danske!« Mine samarbejdspartnere på sydsiden af grænsen har det på helt den samme måde, bare med modsat fortegn; og de vil daglig kunne finde nationalitetsforskelle mellem dansk og tysk tænke måde, tradition, menneskelige relationer etc. Man vil med en vis ret kunne hævde, at de danske sydslesvigere e de danskeste, vi har. Og det skyldes naturligvis, at det for dem ikke er nogen *selvfølge*, at de har *truffet et valg*.

Og nu nærmer vi os Grænseforeningens fremtid. Vi har en 70-årig tradition for at være den kongerigske samarbejdspartner og venskabsforbindelse til den del af det danske folk, der med et tysk statsborgerskab bor i en egn, hvor de har boet gennem generationer, og hvor de har måttet ofre noget for at tilhøre det folk, som vi her i kongeriget finder ganske naturligt at tilhøre, for vi har ikke noget valg. Og skulle vi endelig emigrere, så ender det ganske ofte med, at vi sidder derude i det fremmede og knuser en tåre over Danmark alligevel.

Det levende, blomstrende, aktive, moderne, folkelige, rige kulturliv, som udfolder sig i *Sydslesvig* på et nationalt, dansk grundlag, ville jeg gerne have, at Grænseforeningen skulle kunne stå som eksponent for her i *kongeriget!* Jeg ønsker, at Grænseforeningen skal kunne kæmpe for bevarelsen af en dansk identitet og et dansk livssyn, hånd i hånd med at vi åbner os over for i første række vore europæiske samarbejdspartnere inden for EF, men sandelig lige meget over for de vågnende demokratier øvre mod øst. Her er det iøvrigt tankevækkende at observere,

hvor aktive de danske kulturpolitikere er, når det gælder de baltiske stater, sammenlignet med, hvor lidt vi anstrenger os for at udbrede kendskabet til dansk kultur i vor vestlige del af Europa.

Vi er allerede godt på vej. Den måde, hvorpå Grænseforeningen er organiseret i sine 165 autonome lokalforeninger, ligner så meget en græsrodsbevægelse, at det eneste, der hindrer en i at kalde den det, er, at gennemsnitsalderen på vore medlemmer ligger over ihvertfald de halvtreds!

Det er mit håb, at Grænseforeningen i sine aktiviteter vil kunne tiltrække dem, der er unge i dag, og hvis nationale bevidsthed sikkert gradvist modnes, efterhånden som den internationale bølge rejser sig, grænsernes betydning mindskes, og de nødes til at erkende, at det slet ikke er så ringe endda at have et nationalt ståsted at anskue verden fra.

Nationalstaternes tid er forbi. NATIØNERNES tid er på vej. Mindretallenes Europa. Grænseforeningen er »mindretallets« forening. Foreningen af danske i Europa.

Og her burde jeg måske have sluttet mit indlæg. Men den sidste sløjfe skal I lige have med også. Jeg lavede sidste år en præsentationsbrochure over foreningen, og jeg vil slutte med de sidste sætninger fra denne brochure:

»I Grænseforeningen finder vi det værdifuldt at værne om de særpræg, som vi kalder vore: Vort sprog, vor kultur, vor demokratiske grundholdning, vor retsopfattelse, respekt for individet og imødekommenhed over for fremmede. Og vi anser disse særpræg for at være så fast forankrede i vort folk, at vi ikke mister dem når vore grænser åbnes.«

Niels Henriksen (S 53)

Frokosten den 7. februar

Vi blev 25 – kun én skulkede fra at skrive sit navn i gæstebogen, men det var ikke med vilje! Vi savnede *Dan Fink* (han var dålig dog ej alvålig), få ville som han have kunnet gøutere (står denne storartede ac-

cent circonflexe mon for fald? Det ville være en veritabel scandale!) det fremragende foredrag (der bringes selvstændigt i bladet) af direktør i Grænseforeningen *Niels Henriksen '53* om foreningens virke. Her fik vi »dansk grænseelære« gennemgået i fortid, nutid og med den evigt tilstuedende fremtid for øje! adskillige indlæg bagefter gav anledning til grundige kommentarer fra foredragsholderen, der strejfede de standende grænse- og mindretals-problemer i Balticum, der faktisk kan lære af den dansk-tyske løsning af vort gamle fællesproblem (1955), hvor enhver form for fremtidig »indlemmelsespolitik« – den være sig fra syd eller fra nord – definitivt blev skrinlagt til fordel for en gensidig »anerkendelsespolitik«, der har båret rige frugter. Fremtiden indebærer ingen »grænsevold« i Slesvig – at skyde på hinanden hører fortiden til, synes begge stater! Men ikke langt fra vor enighed skydes der endnu og voldsdåd øves, og længere borte raser både grænse- og besættelseskrigen med frygtelige følger...

Vi mindedes to soranere, der på hver sin vis har sat sig spor i dansk grænsepolitik: *Torben Glahn '23* og *Frants Thygesen '32*.

Følgende var mødt op, heraf fire fra 1931, 60-års jubilarer, og fire fra 1941, 50-års jubilarer. *Ellen Boserup '22*; *Arne Stauning '29*; *Christian Bruhn*, *Ebbe Nybroe*, *Peter Waagstein* og *Johannes Vedel '31*; *Jørgen Tholl '33*; *Frode Gam '36*; *Paul Rantzau '37*; *Leif Kofoed* og *Niels W. Saxtorph '40*; *Hans Birger Mitens*, *Flemming Nissen*, *Robert Riis* og *Werner Schack '41*; *Alex Herreborg '42*; *Rinn Harlang* og *Henning Krog-Meyer '45*; *Niels Henriksen '53*; *Hans Thomas Erikson '58*; *Poul Andersen 60*; *Henrik Ranch Jacobsen '80*; *Anders Scharling '81*; *Lasse Tryde '87* og *Ann Sørensen '88*.

Frokostens nestor blandt de gamle drenge var den fhv. 60-års jubilar *Arne Stauning* fra 1929, men medtager vi vikar fra 1941 *Ellen Røzslar Larsen gift Boserup*, så bliver hun, der er student fra '22 (dog ej fra Sorø), dagens ældste; hun er et

strålende eksempel på soransk trofasthed og i øvrigt et udmærket eksempel på at lærere såvel af han- som af hunkøn fra vor kære skole *altid* er velkomne til torsdagsfrokost på »Prag«, hvor de for et lydhørt publikum vil kunne fortælle om nutidens herlige tildragelser på Sorø! – Det var ikke svært at finde frem til dagens yngste, det blev såmænd *hyper-Ann* fra '88, hun slog *Lasse* med én årgang og *Henrik* med to... de kvinder, de kvinder!

Nachspielet blev godt besøgt. Vi måtte fordele os over to borde. Ved »mit bord« gik diskussionen for fuld udblæsning, det sørgede blandt andet *Ann*, *Staining* og *Tholl* for – lattermusklerne fik sig en ordentlig omgang »stræk og bøj«!

Paul Rantzau.

Soranske dødsfald

EBBE LAURIDSEN (S 25)

18. september 1907 – 10. december 1990

BØRGE MINOR ANDERSEN (S 30)

30. oktober 1910 – 4. februar 1991

ERIK HOLM (S 27)

12. august 1909 – 6. januar 1991

JAKKE MANNBJØRN MORTENSEN (S 43)

6. juli 1925 – 18. december 1990

Runde fødselsdage i marts 1991

2. Dr. med. Henning Thulin (f. 41, S 60), Skyttevænget 17, 6710 Esbjerg.
4. O.lærer Børge Larsen (f. 31, R 47) Skolevænget 8, Dalby pr. 4690 Haslev.
6. Adjunkt Erik Nielsen (f. 41, S 60) Granhaven 53, 5330 Mukebo.
8. gdr. Kjeld Christfort (f. 31, R 48) Nøbøllegård, Grønsundvej 50, 4780 Stege.
10. Læge Donald Jerne (f. 41, S 59) Dalgas Blv. 60, 2000 Frb.
10. Henrik Nors (f. 41, R 58) 12237 van Owen Str., North Hollywood, Cal. 91604 USA.

12. Soc.insp. Hans Chr. Olsen (f. 31, R 48) Ebbesvej 2, 4180 Sorø.
12. Statsamtmand Ole Perch-Nielsen (f. 31, S 50) Brundlund Slot, 6200 Åbenrå.
14. Øjenlæge Søren Schrøder Barner (f. 41, M 56) Bernstorffvej 91 A, 2820 Gentofte.
15. Adjunkt Alex Bruun (f. 41, R 58) Bispegade 3, 6760 Ribe.
16. Dir. Valdemar Begtorp (f. 31, S 40) Arendalsgade 2, 2100 Kbh. Ø.
16. Afd.ing. Jens Løje Larsen (f. 41, S 60) Stenløkken 124, 2750 Ballerup.
17. Cand.pharm. Flemming Starcke (f. 31, S 60) Litle Brekka, Fr-700 Klaksvik, Færøerne.
22. Major Chr. Eugen-Olsen (f. 41, R 58), Nerievej 11, 2900 Hellerup.
23. Radiotelegr. Jens Sparrevohn (f. 41, R 58) Gothersgade 28, 3., 1123 Kbh. K.
24. Jørgen Kofoed (f. 41, S 59) Storvang 18, 3460 Birkerød.
25. Major Jens Jensen (f. 41, S 60), Søndre Blv. 19 B, 5000 Århus C.
27. Kt.chef Bent Jensen (f. 31, S 50) Engholmparken 32, 4000 Roskilde.
27. Dir. Jens Møldrup (f. 31, S 49) La Combe de Mege, Chassagne, F-07140 Las Vas, Frankrig.
29. Ing. Frank Georg (f. 31, S 50) Skodsborgvej 412, 2942 Skodsborg.
29. O.læge Peter Kramp (f. 41, S 59) Silkeborggade 43, 2100 Kbh. Ø.

Rettelser og tilføjelser bedes meddelt til undertegnede. – Og så vil jeg gerne takke for de mange oplysninger, jeg gennem tiden har fået fra opmærksomme læsere af fødselarlisterne. Jeg får heldigvis så mange henvendelser, at jeg desværre ikke altid når at besvare dem; men tavshed fra min side er altså ikke udtryk for ligegyldighed, oplysningerne bliver modtaget med glæde og indført i materialet til senere brug.

Flere har gjort opmærksom på, at *stillingsbetegnelserne* ikke altid er aktuelle. Det er desværre et problem – og paradok-

salt nok først og fremmest for medlemmernes vedkommende, idet stillingsbetegnelse ikke fremgår af medlemslisten, som jeg først og fremmest holder mig til.

(De oplysninger, der er indsamlet til den nye udgave af Soranerbiografierne, er endnu ikke disponible for mig.) Den eneste virkeligt effektive løsning på problemet er formodentlig at udelade stillingsbetegnelserne, og det er der jo flere meninger om. Jeg hører gerne læsernes!

Til sidst: hvis nogen skulle ligge inde med jubilar-lister for studenterårgangene 1961, '62, '63 samt realistårgangene fra 1959 og frem, vil en kopi være en meget stor hjælp for mig; på forhånd tak! (Listerne vil efter mit brug kunne videregives til biografiredaktørerne.)

Per Salling, Højgårdstoft 264, 2630 Tåstrup. Tlf. 42 99 78 58.

Soranerfrokoster

Den 7. marts: ingen taler.

Den 4. april: Forskningsbibliotekar *Christian Glenstrup* (S 48) »Hvorfor skal vi have et dansk skole museum?«

Den 2. maj: Museumsinspektør *Claus Thykier* (55) »Den Danske Astronomis Historie«.

Der er soranerfrokost den første torsdag i måneden på Restaurant Prag på hjørnet af Amagerbrogade og Prags Boulevard, kl. 12,00. Nachspiel hos »Erik den Røde« kl. 14.

Om bogpriser

Max Ebert (S 35) ironiserer i indledningen til sin artikel »Bogtrykkerne ved Sorø Akademi« i februarnummert 1991 side 21 over, at hans bog med denne titel koster 300,- kr. Red. beklager, at der er kommet et 0 for meget med. *Prisen er kun 30,- kr. i Biblioteksboghandelen på Kultorvet i København*, der har købt restoplager. Sammedets fås også »*Sorøkrøniken I-II*« for 198 kr. og »*Det Danske Spejderkorps Historie 1909-73*« for 60,- kr.

MEMLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 125,- i 1991. For medlemmer fra og med årgang 1984 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 75,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 90 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavien ske til det lokale postkontor (udenfor Skandinavien direkte til kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til oprævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

02079

1070

00

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50

2830 VIRUM

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ**4300 HOLBÆK**

Hovedvej 4
53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162
53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården
53 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET**

**AHLGADE 49
4300 HOLBÆK**

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81